

GAP BÖLGESİ'NDE KALİTELİ İÇME SUYU İÇİN ÖDEME İSTEKLİLİĞİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Güneş EREN¹

Abdulkaki BİLGİÇ²

Bahri KARLI³

Özet

Bu çalışmada, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni (GAP) temsil etmek üzere Şanlıurfa, Gaziantep, Diyarbakır, Batman, Mardin ve Adıyaman'dan oluşan altı ile gidilerek 2000 adet hane ile sağlıklı içme suyu için ödeme istekliliğini belirlemeye yönelik anket çalışması yapılmıştır. Hanelerden toplanan anketler Koşullu Değerleme Metodu (KDM) ile değerlendirilerek, hanelerin sağlıklı, kaliteli içme suyu için aylık ortalama ekstra ödemek istedikleri fiyat belirlenmiş ve bu ödeme istekliliğine etki eden faktörler tespit edilmiştir. Hanelerin aylık olarak ortalama ödemek istediği miktar yaklaşık 6 YTL olarak bulunmuştur. Bu fiyatın üzerine çıkıldıkça ödeme istekliliğinin azaldığı gözlenmektedir. Ödeme istekliliğini, hanenin aylık gelir seviyesi, hane reisinin eğitim durumu, hanelere sağlıklı su için teklif edilen fiyat, hanelerin damacana su tüketim durumu gibi değişkenler etkilemektedir. Bu sonuçlar ışığında, yerel yönetimlere uygulamaları gereken politikalarla ilgili olarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: GAP, Hane halkı, İçme suyu, Ödeme istekliliği.

FACTORS AFFECTING WILLINGNESS TO PAY FOR IMPROVED WATER QUALITY IN THE SOUTHERN ANATOLIAN REGION

Abstract

In the first part, this study measures the levels of nitrite and nitrate chemicals from households in Southeastern Anatolia Region (SAP) comprising six cities including Şanlıurfa, Gaziantep, Diyarbakır, Batman, Mardin and Adıyaman. Households were informed what levels these chemicals stand. In the second part, a bid price was introduced to households for improving the current level of potable water by collecting socio-demographic

¹ Araştırma Görevlisi, Harran Üniversitesi, guneseren@harran.edu.tr

² Doçent, Harran Üniversitesi, abilgic@harran.edu.tr

³ Profesör, Harran Üniversitesi, bahrikarli@harran.edu.tr

and economic related characteristics. Bid prices, income, perception about the water quality, education, whether a household residing in a greater municipality (Gaziantep or Diyarbakir) and the use of spring water in household were all found to be statistically significant and had different impacts on the willingness-to-pay. An average willingness-to-pay was estimated to be around 6 YTL. Overall, suggestive conclusions were presented to local politicians who are in charge of managing water networks in the region.

Keywords: SAP, Household, Drinking water, Willingness to Pay.

1.Giriş

Kirletilmiş doğal su kaynaklarının, sağlıklı içme suyu olarak kullanılabilmesi, su arıtma yatırım ve tesislerine gereksinimi zorunlu kılmaktadır. Bu hizmeti verecek kuruluşların kaynaklarının kıt olması ve bu amaçla yapılacak yatırımların pahalı olması kaynak sorununu ortaya çıkarmaktadır. Kaynak sorununun çözümünde alternatif yaklaşımlardan birisi de, arıtılmış suyu kullanan hane halkının yapacakları ek ödemelerdir. Dolayısıyla tüketicilerin kullandıkları suyun arıtılması ve kendilerinin yeterli miktar ve kalitede su ihtiyaçlarının karşılanması durumunda yapabilecekleri ek ödeme miktarının tespiti yatırımcı kuruluşların, yatırım kararlarında ve su fiyatlarının tespitinde kriter oluşturmaktadır.

Bu çalışmada GAP Bölgesi'nde, Koşullu Değerleme Metodu (Contingent Valuation Method, CVM) kullanılarak, nitrat ve diğer kimyasal zararlı maddelerden arındırılmış içme suyu için hane halkının kendi gelirlerinden ne kadarını ödemeye istekli oldukları (Willingness-to-pay, WTP) ve bu istekliliği etkileyen faktörler belirlenmiştir. Bu şekilde hanelerin aylık ve yıllık olarak sağlıklı içme suyu için ödemeyi kabul ettikleri miktarın belirlenmesi, yerel yönetimlerin, yatırımcı işletmelerin su ile ilgili fiyat belirlemelerinde, bu konu ile ilgili çalışmalarında yol gösterici olacaktır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırmanın materyalini GAP Bölgesi'ni temsil eden 6 ilde (Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Adıyaman) basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen hanelerden anket yoluyla derlenen bilgiler oluşturmuştur. Bu çalışmada örnek hacmi, Ana kitle Oranlarına Dayalı Kümelendirilmemiş Tek Aşamalı Tesadüfi Olasılık Örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

Bu yöntemle göre örnek hacmi şu formülle hesaplanmıştır.

$$n = t^2 [1 + (0.02) * (b - 1)] * p * q / e^2$$

n: Örnek hacmi

t: % 95 önem derecesine karşılık gelen tablo değeri

b: Örnekleme aşaması

p: İncelenen olayın meydana gelme olasılığı

q: İncelenen olayın meydana gelmeme olasılığı

e : Kabul edilen hata payı

Anket çalışması 2007 yılında yapılmıştır. Toplam da 2000 haneye gidilmiştir.

Bu çalışmada CVM metodu kullanılarak içme suyu kalitesinin artırılması için ödeme istekliliği (WTP) belirlenmiştir ve çalışmada probit modelinin kullanılması öngörülmüştür.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Betimleyici İstatistikler

Çalışmada hanelerden 1140 adet anket geri toplanabilmiştir. Bu anketlerin ise 702 âdeti anlamlı görülüp modelde kullanılmıştır.

Çizelge 1. Modelde kullanılan tüm değişkenlere ait betimleyici istatistikler

Değişkenler	Betimleyici terimler	Birimler	Ortalama	Standart hata
İhtimal	İçme suyu için teklif fiyatını kabul etme oranı	Oran	0.588	0.492
Tekfiyat	Teklif edilen fiyat	YTL	5.183	2.655
İnmasraf	Aylık su tüketim masrafı	Doğal logaritma	3.023	0.536
Gelir	Hane halkının aylık gelir düzeyi	YTL	1.032	0.519
Sindeks	Sağlık indeksi	İndeks	2.537	0.870
Algılama	Likert sistemi ile oluşturulan içme suyu algılama derecesi	İndeks	5.947	1.535
BŞayısı	Hanede yaşayan birey sayısı	Sayı	5.164	2.918
Çşayısı	Hanede çalışan birey sayısı	Sayı	1.605	0.955
Yaş	Hane reisinin yaşı	Yıl	37.668	11.143
Eğitim	Hane reisinin eğitimi	Yıl	10.405	4.361
Cinsiyet	Hane reisinin cinsiyeti	Erkek ise 1, Bayan ise 0	0.538	0.499
Mdurum	Hane reisinin medeni durumu	Evli ise 1, Değil ise 0	0.721	0.449
İdüzey	Hane reisinin iş durumu	Çalışıyor ise 1, Değil ise 0	0.481	0.500
Konut	Evde ikamet durumu	Kıracı ise 1, Değil ise 0	0.433	0.496
Byapısı	Hane halkının bina yapısı	Apartman ise 1, Değil ise 0	0.889	0.314
Damacana	Hanede damacana kullanma durumu	Damacana ise 1, Değilse 0	0.194	0.396
Sufiltre	Hanede su filtresi kullanma durumu	Su filtresi ise 1, Değilse 0	0.103	0.304
Sistem	Hanenin su sistemi	Şebeke suyu ise 1, Değilse 0	0.946	0.226
Toplam gözlem sayısı	702			

Hane reisine sağlıklı içme suyu için teklif edilen fiyat ortalama olarak 5 YTL'dir. Anket yapılan hanelerde ortalama olarak aylık gelir miktarı 1000 YTL olarak tespit edilmiştir. Anket yapılan hanelerde ortalama yaşayan birey sayısı 5 kişi olup, hanede yaklaşık 2 kişi çalışmaktadır. Anketi cevaplayan hane reislerinin ortalama yaşı 38'dir ve bu bireylerde eğitim durumu ortaöğretim düzeyindedir. Anketi cevaplayanların %54'ü erkek olup, bu bireylerin %72'si evlidir ve %48'i iş sahibidir. Anket yapılan hanelerde yaşayanların %43'ü kiracı olarak ikamet etmekte olup, %90'ı apartmanda yaşamaktadır. Hanelerin %19'u damacana su tüketmekte, %10'u su filtresi kullanmaktadır. Anketin yapıldığı hanelerin %95'in de şebeke suyu sistemi bulunmaktadır (Çizelge 1.).

3.2. Probit Model Sonuçları

Çizelge 2. Probit modelinin tahmini parametre değerleri ve modeldeki değişkenlerin marjinal etkileri

Değişkenler	Tahmini parametre değerleri		Marjinal etkiler	
	Katsayılar	t-değeri	Katsayılar	t değeri
Sabit terim	0.327	0.616	0.126	0.616
Tekfiyat	-0.140**	-7.066	-0.054**	-7.079
Lnmasraf	-0.002	-0.018	-0.0007	-0.018
Gelir	0.375**	3.049	0.144**	3.052
Sindeks	0.048	0.806	0.019	0.806
Algılama	0.089**	-2.564	-0.034**	-2.565
BSayısı	-0.005	-0.294	-0.002	-0.294
Çsayısı	0.046	0.801	0.018	0.801
Yaş	0.002	0.444	-0.0009	-0.444
Eğitim	0.042**	2.789	0.016**	2.790
Cinsiyet	-0.102	-0.835	-0.039	-0.837
Mdurum	-0.015	-0.111	0.006	0.111
ldüzy	0.009	0.072	0.004	0.072
Konut	-0.189*	-1.727	0.073*	-1.727
Byapısı	0.473**	2.807	0.186**	2.820
Damacana	0.348**	2.482	0.129**	2.608
Sufiltre	-0.103	-0.611	-0.040	-0.606
Sistem	0.052	0.224	0.020	0.223
Bşehir	-0.188*	-1.753	0.072*	1.756
En Yüksek Olabilirlik Fonksiyonu	412.9447			
Kı Kare (χ^2)	125.2708			

* ve ** sırası ile 0.10, 0.05 istatistikî önem derecesini göstermektedir.

Modelde yalnızca istatistiki açıdan önemli olan değişkenler üzerinde durulmuştur. Sağlıklı içme suyu için teklif edilen fiyat arttıkça bu artış, hane reisinin ödeme istekliliğine negatif yönde etki yapmakta ve ödeme istekliliği azalmaktadır. Bu durum istatistiki açıdan önemlidir ($P<0.05$). Talep modelinde fiyatın artmasına karşın, ödeme istekliliği (satın alma arzusu) düşmektedir. Hane halkının aylık gelir miktarı arttıkça, sağlıklı içme suyu için ödeme istekliliği pozitif yönde etkilenmiş ve artmıştır. Bu artış istatistiki açıdan önem arz etmektedir ($P<0.05$). Hanelerin aylık ortalama geliri arttıkça refah seviyeleri artmakta ve sağlık konusuna vermiş oldukları önem ve duyarlılıkta yükselmektedir. Bu yüzden gelir arttıkça sağlıklı yaşam koşulları için yapılacak ödemelerde artmaktadır.

Algılamanın ödeme istekliliğine etkisine bakıldığında, hane reisinin içme suyunu algılama durumu iyileştikçe, bu iyileşmenin negatif etki yaparak ödeme istekliliğini azalttığı görülmüştür. Hane reisinin kullandığı içme suyunun tat, koku, renk gibi özelliklerine karşı beğenisi arttıkça, ödeme istekliliği azalmaktadır ve bu durum istatistiki açıdan önemlidir ($P<0.05$). Hane reisinin eğitim seviyesinde yükselme oldukça, sağlıklı içme suyu için ödeme istekliliği de artmıştır. Çünkü bireylerin eğitim düzeyi geliştikçe, sağlık ve sağlıklı yaşam gibi konularda sahip oldukları bilgilerde artmakta ve buna bağlı olarak sağlıklı içme suyu için ödeme isteklilikleri de pozitif yönde etkilenerek artış göstermektedir. Bu durum istatistiki açıdan önemlidir ($P<0.05$).

Anket bölgesinde kirada ikamet edilen hanelerin sayısının artması, ödeme istekliliğine negatif yönde etki ederek sağlıklı içme suyu için ödeme istekliliğinin azalmasına neden olmaktadır. Hane reisi kira için aylık gelirden yüklü miktarda ödeme de bulunduğu için gelirinde bir azalma meydana gelmekte; reel ve cari satın alma gücü düşen haneler kiracı olmayan ailelere göre daha az ödemek istemektedirler. Bu durum istatistiki açıdan önem taşımaktadır ($P<0.10$). Anket yapılan bölgede apartmanda bulunan hanelerin sayısının artması ödeme istekliliğini pozitif yönde etkilemiş ve artırmıştır. Bu durum apartmanda yaşayan bireylerin gelir seviyesinin, müstakil evlerde yaşayan bireylere göre daha yüksek olması ile açıklanabilir ve bu artış istatistiki açıdan önem taşımaktadır ($P<0.05$).

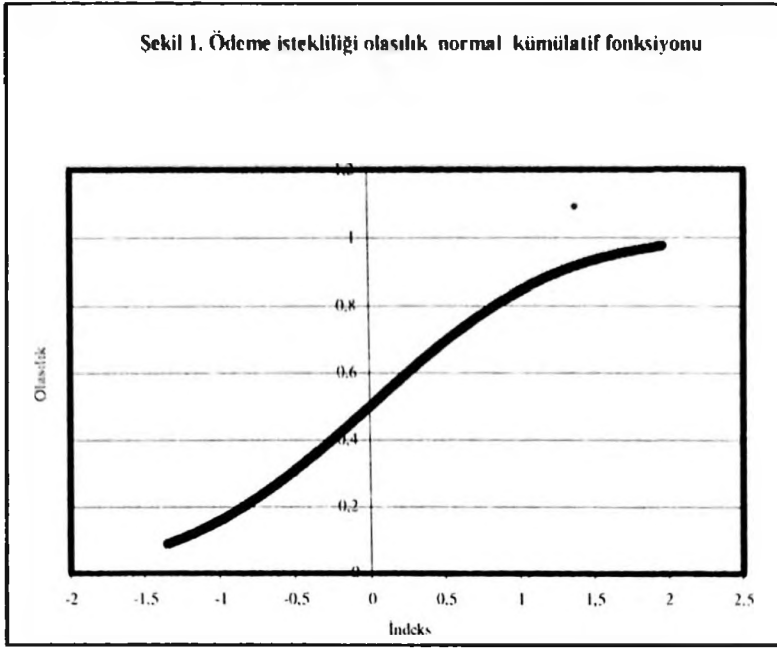
Anket yapılan hanelerde damacana su tüketimi artış gösterdikçe, hanelerin ödeme istekliliği de buna paralel olarak artmıştır ve istatistiki açıdan önemlidir ($P<0.05$). Haneler aylık olarak damacana su tüketimleri için ek bir harcama yapmaktadırlar. Kullanılan damacana su, şebeke suyu için alternatif ürün özelliği taşımaktadır ve alternatif ürünün fiyatı arttıkça, hane reisi yapılan bu harcamayı damacana su yerine sağlıklı şebeke suyu sağlanması için kullanmayı tercih etmektedir. Büyükşehir de bulunan hanelerin sayısı arttıkça, bu artış ödeme istekliliği üzerinde negatif bir etki yapmıştır ve istatistiki

açından önemlidir ($P \leq 0.10$). Bu durum, büyükşehir de yaşayan insanların giderlerinin daha fazla olup, masraflarının küçük şehirlerde ikamet edenlere göre daha yüksek oluşu sebebi ile ekstra bir masraftan kaçınmaları şeklinde açıklanabilir (Çizelge 2.).

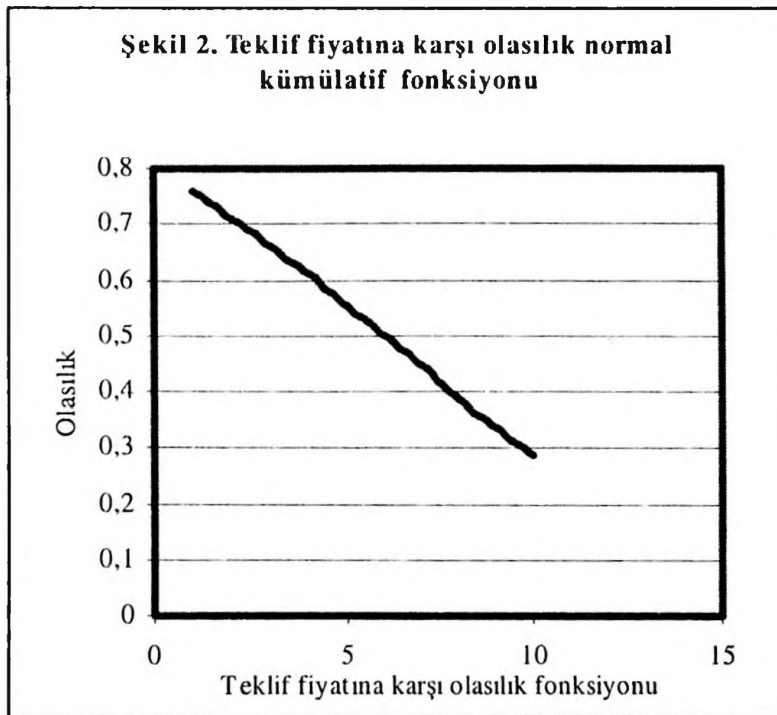
Bunlar dışında kalan diğer değişkenler istatistiki açıdan öneme sahip değildir.

İstatistiki açıdan önemli olan değişkenlerin ödeme istekliliği olasılığında meydana getirmiş olduğu birimsel etkiler analiz edildiğinde, hane reisine sağlıklı içme suyu için teklif edilen fiyat bir birim (YTL.) arttığında ödeme istekliliğinin %5 oranında azaldığı gözlenmiştir ve bu durum istatistiki açıdan önemlidir ($P \leq 0.05$). Hane reisinin aylık ortalama geliri bir birim (YTL.) artış gösterdiğinde ödeme istekliliğinde %14'lük bir artış olmuştur ve istatistiki açıdan önem arz etmektedir ($P \leq 0.05$). Hane reisinin içme suyunun tat, koku, renk gibi özelliklerini algılama durumu bir birim artıp, iyileştikçe ödeme istekliliği bundan negatif yönde etkilenerak %3 oranında azalmaktadır ($P \leq 0.05$). Hane reisinin eğitim seviyesinde bir birimlik (1 yıl) artış olduğunda, ödeme istekliliğinde de artış meydana gelmektedir ve bu durum istatistiki açıdan önemlidir ($P \leq 0.05$). Apartmanda ikamet eden hanelerin sayısı, apartmanda ikamet etmeyen hanelere göre arttıkça ödeme istekliliğinde de artış gözlemlenmiştir. Ayrıca damacana su kullanan hanelerin sayısında, damacana su kullanmayan hanelere göre bir hanelik artış olduğunda ödeme istekliliğinde de artış olduğu gözlenmiştir ve istatistiki açıdan önemlidir ($P \leq 0.05$). Hane reisinin eğitim seviyesinde meydana gelen bir birimlik (yıl) artış ödeme istekliliğinde %2'lik bir artışa neden olmaktadır. Apartmanda ikamet eden hane sayısının apartmanda ikamet etmeyen hanelere göre bir hane daha artması ödeme istekliliğinde %19'lik bir artışa, damacana su kullanan hanelerin damacana su tüketmeyen hanelere göre sayısının bir hane daha artış göstermesi ise ödeme istekliliğinde %13'lük bir artışa neden olmaktadır. Kirada oturan haneler ile büyükşehir de bulunan hanelerin sayısı birer hane arttığında ödeme istekliliği %7 azalmıştır ve bu durum istatistiki açıdan önem taşımaktadır ($P \leq 0.10$), (Çizelge 2.).

Değişkenlerin bir kombinasyonu yapılarak oluşturulan indeks değeri artışının, teklif edilen fiyat artışının, hanelerin aylık ortalama gelirindeki artışın, algılama ve eğitim düzeyindeki artışın ödeme istekliliği üzerindeki etkisi olasılık normal kümülatif fonksiyonu ile belirtilmiştir.

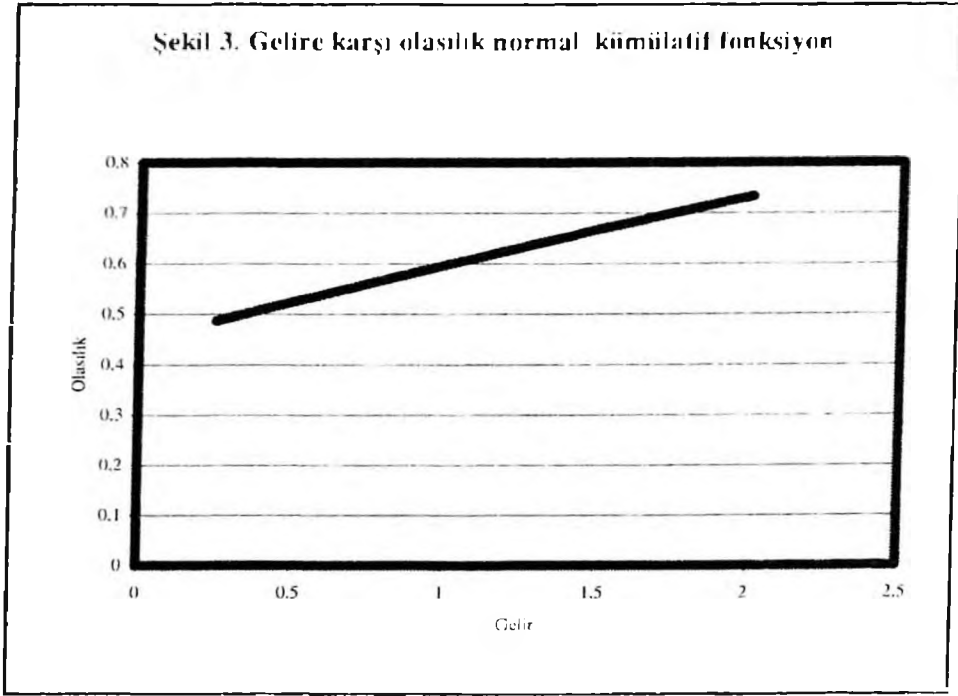

İndeks burada doğrusal modelin tahmini değeri olup, olasılık ise ödeme istekliliğinde meydana gelen değişmeyi ifade etmektedir. İndekste artış meydana geldikçe yani bir iyileşme söz konusu oldukça; ödeme olasılığının arttığı gözlemlenmiştir. Yani indeksi oluşturan eğitim, gelir, sağlık ve diğer değişkenler iyileştikçe, ödeme istekliliğinin kabul edilme olasılığı da artmaktadır. Bu ödeme olasılığı simetriktir (Şekil 1.).

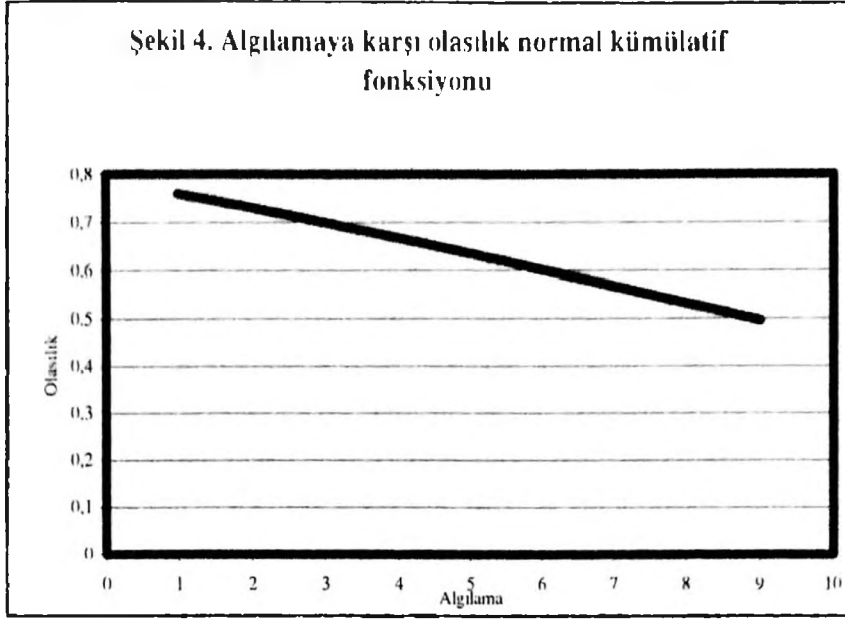
Anket yapılan haneye sağlıklı içme suyu için teklif edilen fiyatın ödeme istekliliği üzerine etkisi incelendiğinde, teklif edilen fiyat arttıkça ödeme istekliliğinin bu durumdan negatif etkilenecek şekilde azaldığı görülmüştür. Hanelerin ortalama ödemek istediği miktar 6 YTL bulunmuş olup, bu fiyatın üzerinde yapılan artışlar ödeme istekliliğinin azalmasına sebep olmaktadır (Şekil 2.).

Hanelerin aylık ortalama gelirlerinde artış meydana geldikçe, ödeme istekliliği de buna paralel olarak artmaktadır. Hanelerin geliri arttıkça refah seviyeleri yükseleceğinden, sağlıklı içme suyu için gelirlerinden bir bütçe ayırmaları mümkün olacaktır ve dolayısı ile ödeme istekliliği de artacaktır (Şekil 3.).

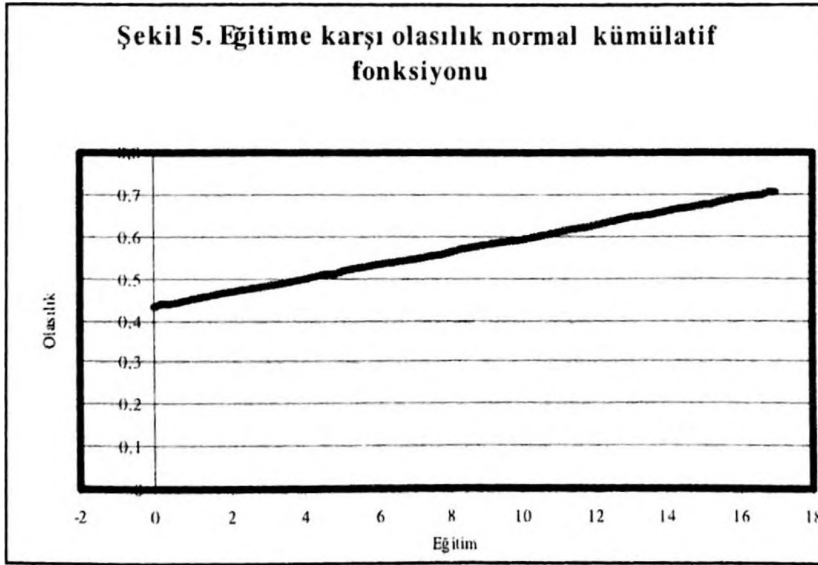

Hanelerin kullandıkları içme suyunu algılamasına bakıldığında, algılama da artış meydana geldikçe ödeme istekliliğinin azaldığı gözlenmektedir. Algılama da suyun renk, tat, koku, görüntü gibi özelliklerine karşı hane reisinin beğeni durumu incelenmektedir. Anket yapılan hanelerin bu özelliklere karşı beğenisi arttıkça, içme suyundan memnun oldukları için, ekstra bir ödeme yapmak istememektedirler ve ödeme istekliliği azalmaktadır (Şekil 4.).

Hane reisinin eğitim seviyesindeki artış ödeme istekliliğini de artırmaktadır. Hane reisinin aldığı eğitim seviyesi bir derece (bir yıl) arttıkça, sağlıklı yaşama dair konulardaki bilgi seviyesi de arttığından daha duyarlı hale gelmektedir. Bu sebeple hane reisinin eğitim düzeyinin artması ödeme istekliliğine pozitif etki ederek artmasını sağlamaktadır (Şekil 5.).

3.3. Ödeme İstekliliği

Hane başı ortalama ödeme istekliliği yaklaşık 5.98 YTL. bulunmuştur. Her bir ile ait aylık ve yıllık hasıllar Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Hanelerden sağlanabilecek toplam hasıla (YTL.)

İller	Hane Sayısı	Aylık Hasıla	Yıllık Hasıla
Adıyaman	35.708	214.248	2.570.976
Batman	49.336	296.016	3.552.192
Diyarbakır	108.797	652.782	7.833.384
Gaziantep	170.703	1.024.218	12.290.616
Mardin	13.014	2.169	26.028
Şanlıurfa	77.118	462.708	5.552.496
Toplam	454.676	2.652.141	31.825.692

Haneler sağlıklı içme suyu için aylık yaklaşık 6 YTL.'yi ödemeyi kabul etmişlerdir. Buna göre anket yapılan illerde şehir merkezindeki hane sayıları belirlenerek elde edilecek aylık ve yıllık hasıla hesaplanmıştır. Anket yapılan 6 ilde şehir merkezinde toplam 454.676 hane bulunmaktadır. Bu hanelerden elde edilecek aylık hasıla 2.652.141 YTL., yıllık hasıla ise 31.825.692 YTL.'dir. Yerel yönetimler izleyecekleri politikalarda elde edilecek bu hası-laları dikkate almalı ve buna göre sağlıklı, kaliteli içme suyu için fiyat artış-larını belirlemelidir. Ayrıca bu ortalama aylık ödeme istekliliği miktarı, ha-nelerin aylık su masraflarının yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Örnekle-meye dahil olan haneler yaklaşık olarak haftada 3.45 YTL damacana suyuna masraf yapmaktadırlar. Dolayısıyla, haneler yaklaşık olarak aylık damacana suyuna 13.8 YTL'lik ödemede bulunmaktadır. Tahmin edilen ödeme istekliliği miktarı aylık damacana masrafının altında kalmakta ve belediyeler içme suyu kalitesini artırdıklarında tüketiciler dolaylı olarak fazla rant elde edeceklerdir. Bir başka ifadeyle, alternatif mal olan damacana suyundan vazgeçerek daha düşük fiyatla doğrudan şebeke suyundan yararlanma söz konusu olabilecektir. İlgili kamu kurum ve kuruluşları bu önerileri dikkate almalıdırlar.

4. Sonuçlar Ve Öneriler

Güneydoğu Anadolu (GAP) Bölgesi'n de 2000 adet haneye gidilerek, anket çalışması ile hanelerin içme suyuna yönelik istekleri, düşünceleri ve ödeme isteklilikleri belirlenmeye çalışılmış ve de ödeme istekliliklerini etki-leyen faktörler tespit edilmiştir.

Anketlerde hanelere sağlıklı içme suyu için teklif edilen fiyat ortalama olarak 5 YTL.'dir ve hanelerin aylık gelirlerinden yaklaşık 5.98 YTL'yi ödemeye istekli oldukları belirlenmiştir. Kullanılan modelde yer alan değiş-kenlerin birbirleri ile olan ilişkileri gözlemlendiğinde, hanelerde bulunan birey sayısının artmasının ödeme istekliliğini azalttığı görülmektedir. Çünkü hanede bulunan birey sayısı arttıkça hanenin aylık masrafı da buna paralel

olarak artacaktır. Hanelerde çalışan sayısı arttıkça buna bağlı olarak aylık gelirden artmaktadır ve ödeme istekliliği de buna paralel olarak artış göstermektedir. Hanelerin geliri arttıkça refah seviyeleri de arttığından sağlıklı içme suyu için gelirlerinden bir bütçe ayırabilecekler ve ödeme istekliliği de artacaktır.

Hanelerin damacana su tüketimi ile ödeme istekliliği arasında da pozitif bir ilişki saptanmıştır. Haneler aylık gelirlerinden damacana su için ayırdıkları bütçeyi, sağlıklı şebeke suyu sağlanması için kullanmak istediklerinden ödeme istekliliği de buna bağlantılı olarak artmaktadır.

Anketi cevaplayan hane reisinin eğitim seviyesi ile ödeme istekliliği arasında da pozitif bir ilişki mevcuttur. Bireylerin almış oldukları eğitim seviyesi arttıkça, sağlık, sağlıklı yaşam, sağlıklı içme suyu gibi konularda bilgileri arttığından, konuya daha duyarlı yaklaşmaktadırlar ve bu da ödeme istekliliğini arttırmaktadır.

Hanelerin kullandıkları suyun algılama durumlarına bakıldığında ise, renk, koku, tat, görüntü gibi özelliklerin her bir birimlik iyileşmesinin ödeme istekliliğini azalttığı gözlemlenmiştir.

Haneler aylık yaklaşık 6 YTL.'yi sağlıklı içme suyu için ödemeyi kabul etmişlerdir. Yerel yönetimler de bu fiyata kadar artış yaparak içme suyunun iyileştirilmesi için gereken masrafı karşılayabilirler. Şayet bu fiyatın üzerinde artış yapılırsa, fiyatı kabul eden hanelerin sayısında azalma olacak ve elde edilecek hasıla düşecektir. Damacana su kullanan hanelerin ödeme istekliliğini kabul ettiği gözlemlenmiştir ve bu haneler damacana su için yaptıkları masrafı sağlıklı şebeke suyuna ödemek istemektedirler. Haftada ortalama 4 YTL. damacana su için harcaması olan bir hanenin aylık masrafı 16 YTL.'dir. Bu harcamadan, ödeme istekliliğinde kabul edilen fiyat olan 6 YTL. sağlıklı şebeke suyu elde edilmesi için aktarıldığında, hem hane 10 YTL. kâr sağlamış olacak hem de yerel yönetimin hasılası artacaktır.

Ayrıca görüldüğü gibi hanelerin algılamaya dair özelliklere olan beğenileri arttıkça, içme suyu için daha fazla bir ödeme yapmak istememektedirler. Fakat bu özelliklere yönelik beğeni de bir azalma yaşanırsa, haneler alternatif mal özelliği taşıyan damacana suyu tüketmeye başlayacaklardır. Yerel yönetimlerin bunu önleyebilmek için, suyun renk, koku, tat, görüntü gibi özelliklerini iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapması gerekmektedir.

Yerel yönetimlerin yapılan bu öneriler ışığında çalışmalarına yön verip, politikalar uygulaması hem hanelerin sağlıklı, kaliteli içme suyuna zahmetsizce ulaşmasını sağlayacaktır hem de bu özelliklere sahip su için yerel yönetimlerin ihtiyaç duyduğu hasılanın elde edilmesi sağlanacaktır.